

ЭНДСИЭЛЛИ

Нам уллуһун хаһыата 1935 сыл алтынньы 6 күнүгэр тартта кинтэ.

2002 с.
Ыам ыйын
21
күнэ
оптуорунньук
№ 61 (9056)

Халаан—2002

Ыам ыйын 20 күнүгэр улууска өрүс уута кыраалаан түһэр. Үөдэйгэ, I Хомуस्ताахтан киирэр суол быһылла. Бөһүөлөгү уу ылбата. Сайылыктарга көспүт ыаллар уу түстэҕинэ төттөрү көһөн киирээри кэтэһэн олохтоһолор.

Граф Бизрөгүн сороһун уу ылла. Дьаһалта баһылыга биллэрэринэн 12 ылал ууга барбыт (улуустаабы паводковой комиссия дааннайынан). Официальнайа суох дааннайынан бөһүөлөк авария кэрингэ ууга барбыта бэлиэтэнэр. Граф Бизрөгү уу таһыма 7 м. 65 см. ити аасыт сыллар көрдөрүүлэринээрдэр намыһах.

Партизан, II Хомуस्ताах нэһиликтэригэр ууну таһаарбата. Арбын нэһилигэни 100% халаан уута ылла. Ыаллар бары көһөрүллүбүттэр. Уу кыратык түһэр. Электрическэй уот суох, телефон үлээнир. Муус мөһөйдөөн биэрэккэ катер кыайан тиксиктэ туруктаах. Килиэп саппааһа аһыйабыт.

Паводковой комиссия

ӨРТ УОТУН СОДУЛА

эбэтэр
ҮӨДЭЙДЭР ХАЛААНГА ХАЙДАХ
БЭЛЭМНЭЭХ ЭТИЛЭР

Ыам ыйын 16 күнүгэр Намнаады телекиин уонна «Эгсиэли» хаһыат үлэһиттэрэ Үөдэй нэһилигэр сылдан, олохтоохтор халаан ууттар барлэмниилэрин кытта билсиппиттэр.

I Хомуस्ताахтан Үөдэйгэ киирэр суол буор муостатынан ууну сага кутан ээрэр. Суол икки өттүнээҥи ходуһалары уоттааннар бууро-тараа, сорох сирдэргэ сэттинэн сизин өртү уһуурбахтыыр. Балачча барбыт кэинэ суол кытыгытыгар телеграф икки остуолбатын уот сизин охторбута көһүннэ. Остуолбалар тастарыгар I Хомуस्ताахха олоор монтер Прокопий Муксунов үһүө буолан аварияны туоратаары тизтэйэ-саарайа үлээни сылдьаллар. Остуолба бэрэбинэлэрин состорон ажалыттар уонна туруорарга барлэмнээбиттэр.

— Сыллата ходуһаны сааскы өттөөһүн кэһиниттэн телеграф остуолбалара умайаллар. Өрүс эстэр кэмгэр, сааскы халаан уута кэһинитигэр, саамай наадалаах уонна ыксаллаах кэмгэ Үөдэй телефонунан сибээһэ быстар. Ону ходуһалаахтар улахаанга уурбаттар. Дьингизин, ходуһаны ыраастааһын, сэттинэви уматыы сөп бөҕө буоллаҕа дии. Ол эрээри уоту ыттар дьон быһыллыбыт болдьодо тугуһуохтаахтарын, уоттарын кэтээн көрүөхтээхтэрин болломтоҕо ылбаттар, — диір монтер.

Уолаттар барыта 5-6 остуолба сууллубутун суһаллык туруоран, сибээһи олохтуур былааннаахтар.

Үөдэйгэ олохтоох дьаһалта хонтуоратыгар киирэн нэһилик баһылыгынын ыйыппытыгар: «Ууну көрө кытылга киирдилэр», — диитилэр. Биһиги киһилэри эскирэттибит. Дэрэбинэни туораан истэхпитинэ дьоммут утары кэллилэр. Аргыстаһан хонтуорара тийдибит. Онно улуус баһылыгынын бастагы солбуйааччы В.А. Попов, ыксаллаах балаһыанһа отделын сөб. В.Р. Петров, олохтоох дьаһалта баһылыга М.Д. Соловьев туһааннаах кэмгэ үөскээбит балаһыанһаны кылгастык ырыттылар, халаан ууттуттан сэрэхтээх буолуу сороктарын чуолкайдаатылар. Аан бастаан тух дьаһаллар ыһыллыахтаахтарын бэлиэтээтилэр.

Нэһилик баһылыга оҕо саадын

итиһиллээччилэрэ, оскуола үөрэнээччилэрэ халаан уута кэлбитинэн сибээстээн бүгүнтүтүн дьаалэригэр таргатыллыбыттарын, 360 хаһаайыстыба сэрэтиллибиттэрин, сайылыкка көһүүгэ дьоннор, сүөһүлэр, сылгылар бэлэмнэрин, төрөөрү сылдьар дьахталлар, кыра оҕолор, ыарахан ыарыһахтар, кырдыастар эрдэттэн атын сирдэргэ барбыттарын, ас-үөл, эмп бэлэмнэни иһитинэрдэ. Нэһиликкэ кэллин сылларга саас айы олохтоохтор көһөр буоланнар халаан уута кэһинитигэр үөрүйэхтэрин, эрдэттэн оностоллорун эттэ. Итинтэн салгыы Максим Дмитриевич 5 сайылык дьон кэһинитигэр бэлэмнэрин, элбэх сүөһүлээх КП-лар сайылыктарга тахсыбыттарын иһитинэрдэ.

Сааскы халаан уута кэһинитинэ пенсия харчыта түнгүтиллибит. Онтон пособие уонна хамнас дьонго кыайан тиэрдилибэтэх. Итилэр тустарынан ЖКХ үлэһиттэрэ, сорох кэһинит дьоммут эттилэр.

Дьаһалта хонтуоратыттан чугас олоор олохтоох оскуола физкультурага учуутала Д.А. Дягилев дьэһитин кырыһыатын аныгар уолунаан малларын таһаара сылдьаллар.

— Оскуолаҕа занятиелар тохтоотулар, малын-салын уу ылбат сиригэр өрө тарпыһыт, — диір Дмитрий Афанасьевич.

Үөдэй олохтоох пенсионера В.А. Обутов дьэһитин таһыгар олооругар тийдибит. Кини кэргэнинээни фельдшер М.Г. Аргуновальын кыыс оҕолоохтор. Үс ынахтаахтар уонна аһыйах субайдаахтар.

— Уу кэһинитигэр эрдэттэн бэлэмнээбит. Олорор сирбит урдук буолан намыһах уу ылбат. Былырынгы халаанга дьэһититтэн көспөтөхлүт. Быһыл да барымаары олоробут, — диір Владимир Алексеевич.

Дьэ ити курдук саас айы ууга барар Үөдэй нэһилигэни олохтоохторо быйылгы да халаан уутун бэлэмнээхтик көрүстүлэр.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

Сылтан ордук кэм устатыгар Россия урдүкү былааһа АЛРОСА-ны Саха сириттэн тэйитэр, компания үбүн федерация туһатыгар көһөрө сатыыр дьайылары уонна хардылары оноро турар. Аан маңнай аасыт сыл муус устар ыйыгар президент Путин кылаабынай хонтуруоллуур управление ыспырапкатыгар олодуран, премьер Касьяновка АЛРОСА-ны кытта сибээстээх бас билиини федерация туһатыгар хос көрөргө соруудахтабыта. Уруккута бу «Якуталмаз» ПНХ бас билиитэ 1992-93 с. сөбүлэһиллэринэн республика баайа-дуола буолбута. Түмүгэр республикаҕа аренднай төлөбүр кэлэр буолбута. Бүгүнгү күнгэ ити төлөбүр бюджет 13 кэриэтэ, республика бюджетта бүтүннүүтэ 30 млрд солк. кэригэ буоллаҕына, аренднай төлөбүртэн киирини 9 млрд курдук. Россия урдүкү салалтатын этинтэ олоххо киирдэҕинэ, итигиччэ үп биридэ мэлис гынан хаалар. Маны таһынан акциялааһынна 8 улууска тиксикит 8 бырыһыаны федерация туһатыгар көһөрүү уонна АЛРОСА-ны аһаҕас акционернай холбоһукка кубулууту боппуруостара тирээн кэлбиттэрэ.

Быыбар кэмигэр АЛРОСА боппуруоһа өссө күүскэ сэтэрэн барбыта. Россия икки төбөлөх хотойо АЛРОСА-ны кытаанахтык кытаахтаспыттын туһунан президентскэй кураһтэһиниттэн Николаевы, АЛРОСА президенттэн Штырову туоратыы буолбуттара. Маны тэнэ алтынньы 25 күнүгэр буолбут федерация баай-дуол сьһыаннаһытыгар министерствотын иһинэн муһыарын боротокуола ыйта чугаһыыр кэмгэ саба баттана сытан баран, урдүк өһүөлээх дьэһилэртэн төлө көтөн тахсыбыта. Ол уурааха бас билии уонна акциялары тырымы федерация туһатыгар оҕоһулдуохтаах, АЛРОСА аһаҕас акционернай обществога кубулуйуохтаах дьэһити этин оҕоһулдуобута.

Маны кытта тэнгэ АЛРОСА-ҕа Саха сирин сабыдыалын кыччаттар дьайылар буола тураллар: алмаас дьыалытыгар улахан сабыдыаллаах дьоннорбут А. Т. Попов уонна В. Е. Софронов быһаарар султалара сүттэ; АЛРОСА кэтээн көрөр сьһэбитигэр урут биір председател, икки хос председател баар буоллаһарына, биір эрэ президент баар буолуохтаах дьэһити модьуйуу федерация өттүттэн оҕоһулунна.

АЛРОСА-ҕа сьһыаннаах бас билии боппуруоһун бэйэтин туһатыгар быһаарарга Россия правительствота мантан салгыы тух хардылары оҕоруон сөбүт? Саамай оруннааҕа итини Россия арбитражнай суутун нөһүө ситиһэ сатаһын буолар. Ол гынан баран урукку сөбүлэһиллэр энкилэ суох сокуоннайдык оҕоһуллубут буоланнар суукка киирэн хотторон кэһиниэхпит дьэһити сэрэни эмиэ баар.

АҔЫЙАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Нам начальнай оскуолатыгар сыл айы төрдүс — выпускной кылаастар төрөппүттэрин комитеттара түөрт сыллаагы үлэлэрин түмүктээн отчуоттуур үтүө үгэстээхтэр. Быйылгы төрдүстөр ыам ыйын 15 күнүгэр отчуоттаатылар. Оҕолор концертнай нүөмэрдэринэн төрөппүттэрин үлэлэрин кыргэтэн бизирдилэр. Төрөппүт комитетин председателлэригэр үчүгэй үлэлэрин иһин махтап суруктар, бэлэхтэр туттарылынылар. Оскуола директора В.Е. Егоров махтаһан туран бөйөтүн эрдэ тылларын тизэртэ. Оскуола родкомитетин быйыл үөрэх управлениетын методина, элбэх оҕолоох ийэ Игнатьева Мария Семеновна иилээн-садалаан үлэлэттэ. Сылы быһа төрөппүттэр күүстэринэн араас өрттээх тэрэһиннэр буоллулар, манна барытыгар төрөппүттэр оскуолаҕа сурун күүс, тирөх буолалларын өйдөөн актыбынайдык кытынылар. Родкомитеттар үлэлэрин түмүгүнэн саамай үчүгэй үлэлээһинэн 3 «б» кылаас буолан кыайылыаһынан таһыста.

X X X

Нам на чальной оскуолатын 4 «б» кылааһын үөрэнээччигэ Сахайаана Кривошапкина саха тылыгар республикатаагы дистанционной олимпиадаҕа кыттан улуустан сороһун миэстэлэстэ. Кини бу олимпиадаҕа 3 миэстэни ылан кылааһын салайааччытын О.М. Кириллинаны, оскуолатын үөртэ, чизин көмүскээтэ. Сахайаана үөрэх министрин бастагы солбуйааччы М.П. Федоров илии баттаһынаах дипломунан уонна оскуола директора туттарбыт кинигэһинэн наҕараадалаанна.

В. РЫКУНОВА

ТЫЫН СУОЛТАЛААХ

БАРЫ КӨМҮСКҮҮРГЭ ТУРУНУОБУН!

Ол иһин республика интэриэһин учурааччылар атын, ордук табыгастаах уонна угайылаах ньымалары көрдүөхтэрэ. Хайдах да буолбутун иһин 8 бырыһыаны уонна республика АЛРОСА-ҕа арендаабыт бас билиитин хайыы-үйэ баран бүһүтүнэн ааһан, эрдэттэн баринэн сытан биэрэр букатын сьһыһа.

Билигин сорох урдүкү салайааччылар нэһилиэһини уоскутар туһунан «быйыл бас билии уонна акция боппуруоһа уруккутунан хаалар, долгуйар төрүөт суох» дийлэр. Биһиги хардарыта уоскутуна олорон, процесс кыайан тохтообот туругар тийбитин кэһинэ өйдөнүөх кэригээхпит.

«ИЛ» партия көбүлээһининэн былырын ыам ыйын 25 күнүгэр ыгырыллыбыт республика общественноһун мунһаҕа, бас ыйын 3 уонна сэтинини 27 күнүгэр буолбут минтиннэр сөһтөөх кэмигэр тэриллибиттэрэ уонна компанияны былдыырга туһаайылыбыт үлэ тэтимин биллэрдик мөлтөспүттэрэ. Бу садалаһыны салгыы сайыһарыаха, кэһэтэн иһиэххэ наада.

Билигингэ президент уонна правительство бу боппуруоска республика интэриэһин көмүскүүр санаалаах үлээни сылдьаллар. Ол гынан баран кытаанах олуйуу-мөһүйүү хайаан да кэлээр. Ону киһилэр норуоттан тирээ суох буоллаһарына тулуйуохтара дуо? Билигин биһиги бары республикабыт бас билиитин туһугар күүскэ турунуохпутун наада. Эскөтүн салайааччыларбыт кинитэн ыһыны тулуйбатахтарына, кыайан чугуйбат балаһыанһаларын оҕоруохха наада! Бэйэбитигтэн ураты ким да биһиги кыһалдыбытын быһаарыа суоҕа. Онон бу боппуруоһу бүтэһиттээхтик быһаарар туһугар республика олохтоохторун референдумга ыһыгар илиискэ илии баттаһыны хомуйууну садалааһа. Референдумга икки боппуруос көрүллүөхтээх:

— утвердить право государственности Республики Саха (Якутия) на производственные и непроизводственные фонды, на месторождения и другие природные ресурсы, переданные в аренду АК «АЛРОСА» в 1993 году (Да или Нет);

— считать справедливыми, законными и неизменными сложившиеся проценты распределения акций участников в установленном фонде АК «АЛРОСА» (Да или Нет).

Республикабыт бас билиитин көмүскүүр иһин хамсааһын тохтоон, умуллан хаалбакка, күн-түүн

кэһээн-тэһийэн иһэрин ситиһиэххэ. Сир баайын көмүскүүр бөлөхтөрү, түмсүүлэри тэрийэн, улуустарга баар партиялар, хамсааһыннар активистарыгар тахсын, биһигини кытта сибээстэһин. Бары нэһиликтэргэ, улуус киһинэригэр, араас үлэ коллективтарыгар, общественнай түмсүүлэргэ АЛРОСА-ҕа республика интэриэһин көмүскүүргэ туһаайылыбыт минтиннэри тэрийиэххэ, ыам ыйын устатыгар дьонго-сэргэҕэ өйдөтөр-быһаарар үлэни ытыаахха уонна бас ыйыгар Дьокуускайга илии баттаһыны хомуйар сыаллаах минтиннэри, пикеттэри быыстала суох тэрийэргэ турунуохха.

Республика олохтоохторо, Ил Түмэн депутаттара, куорат, улуус, нэһилик баһылыктара, депутаттара, референдум ыһыгарга бары биір киһи курдук турунуоһун!

И. ШАМАЕВ,
«Ил» партия председателин солбуйааччы,
физ.-мат. наука доктора
У. ВИНЮКОВА,
«Ил» партия чилиэнэ,
соц. наука доктора,
Ил Түмэн депутата
М. ИВАНОВ-БАГДАРЫН СУЛБЭ,
«Ил» партия чилиэнэ
В. ЛУКОВЦЕВ,
«Ил» партия чилиэнэ
Р. ПРОТОПОПОВ,
«Сайдыс» общественной холбоһук чилиэнэ,
геол.-мин. наука кандидата
С. ОГЮТОВ,
«Уга күүстэр союзтара» партия чилиэнэ
Л. АФАНАСЬЕВ,
«Саха кэскилэ» общественной холбоһук салайааччыта
Л. ФЕДОРОВА,
«Лена-Евразия» фонда президеһэ
М. ВАСИЛЬЕВ,
«Тобул» түмсүү вице-президеһэ
В. ФИЛИППОВ,
геол.-мин. наука доктора
С. ФЕДОТОВ,
РФ, СР үтүөлээх артиһа,
ССРС Государственной бириэмэһин лауреата
В. СТЕПАНОВ,
Саха сирин инженердэрин лигатын вице-президеһэ

Билэргит курдук, бу күнүгэр улууспутугар ойуур баһаардара турдулар. Ити барыта өртөөһүн содула. Өрүс арыларыттан урагы сирдэргэ сааскы өртөөһүнү ыһыты кытаанахтык бобуллубутун үрдүнэн баһынайдар да, чааһынайдар да мөһчирэннэрин, ходуһаларын үүнүүтүн үрдэтээри үүнэ-тэһиннэ суох өрт уотун ыһтаннар төһөлөөх хоромһуну оҕорбуттара биллибэт.

Өрт уоттуттан турбут ойуур баһаардара көрдүгүннээн быйылгы сайыны быһа кутталы үөскэтэлэр.

Кытылга өртөнөр да сир хаалбата. Онон өрт уотун ыһтан сылгыларын-сүөһүлэрин тоторон уотан иһтиэн бадалаах дьон алаас сирдэри өртөөнөҕ — олоор мутуккутун кэрдиминэҕ. Хара тыабыт күл-көмөр буоллаһына бары да барбарбыт саарбах.

Нам лесхоһа

Ааспыт үйэ саҥа олохун биир бастын уһанааччыта, колхозуһуннай тутуу актыбынай кыттыылааҕа уонна тэрийээччигэ, олохун тиһэх күнүгэр дылы хомунуус партиятыгар, норуотугар энкилэ суох ис сүрэхинэн угуйары, көччүэйэри умнан үлэлээбит улуус биир бастыгтан бастыг киһитин Шапошников Иннокентий Михайлович кытта бииргэ үлэлээбит түгэнэрбиттэн ахтан аһарары иэспинэн ааҕан суруй-абын.

Биһиги Ленин аатынан колхозка күһүн 1959 с. зоотехник-агроном идэлээх эдэр ыал көһөн кэлибитигэр 2 Хомустааҕы холбоон Хамаҕаттаҕа (ол иннинэ 1951 сылтан Салбаҥ, Никольскай колхозтара холбоһон олоҕорбута) Слүһөз өрүһү икки өттүттэн тайаан үс оройуону кытары быысаһан бөдөнсүйөн олоҕор кэмигэр бырабылыанньа председателинэн Иннокентий Михайлович үлэлээн эрэрэ. Кини ол иннинэ тыа хаһаайыстыбатын бары салааларыгар уһундук үлэлээбит, бэйэтэ зоотехник идэлээх мындыр салайааччы быһытынан киэнник биллэрэ. Кылаабынай

стакы ыйдарыгар үс тракторы Салбантан, 2 Хомустаахтан тийэ хомуян эбии туруорбута.

Бу кэмгэ Ленин аатынан колхозка тутуу үлэтэ уопсайынан да үчүгэйэ суох туруктааҕа. Колхозка барыта 135 олоҕор дьиэ баара, ол иһигэр 59 саха балаҕана, үс кулууп, биэс баанньык, икки оскуола дьиэтэ, икки медпуун, биер дьааһыла дьиэтэ. Тыа хаһаайыстыбатын тутууларытан хотон барыта 108, ол иһигэр 11 типовой, 6 көннүүһүнэ, 5 автогараж, 5 уус дьиэтэ, 2 электростанция дьиэтэ. Онон тутуу үлэтэ бары салааҕа сэргэхсийини эрэйэрэ. Тутуу үлэтигэр Иннокентий Михайлович биллэр хамсааһыны оҕорбута.

Тыа хаһаайыстыбатын механизациялааһынга дойду үрдүнэн улахан өрө көтөҕүллүү түмүгэ биһиги колхозка эмиэ биллэн барбыта. Идэтиийигэ аналлаах араас суол тыа хаһаайыстыбатын массыыналарын, тэриллэрин сэргэ колхоз тракторын уонна автопаркатын күүстэрэ улаатан, мааркалара элбээн испитэ. Олору сатаан туһаныыга кадрдары табан

дуга 2-с биригээдэҕэ (Арыы Тийккэ) холмогорскай сүөһүнү тарваттыыга тирэх (опорнай) пуун баара. Зоотехнигынан Ларионова Евдокия Егоровна үлэлиирэ.

Хонуу үлэтигэр, чуолаан култуурунай-техническэй үлэлэргэ оччотооҕу кэмгэ государство 50 бырыһыаннаах көмөнү оҕорор эрдэбинэ элбэх дулҕаны, талаҕы ыраастатан, хoduһаны тупсаран, кэпгэтэн турар. Маны сэргэ ойууру солоон, бааһына киэбин, быһытын тупсарыыга үлэ барбыта. Кини бүтэйдээһингэ улахан суолтаны уурара. 1961-63 сылларга Салбаҥ Улуу Сүһүйүтүн, Үөттөөҕүн, Орто Алаһы уонна 2 Хомустаах бүтэйдэрин тутуугар күүстээх үлэни ыһпыта.

рын таһаараллара. Онон үлэ көхтөөхтүк күөстүү оргуйбута. Колхоз бурдугу 1116 гектары 4,5 сууккаҕа ыһан бүтэрбитэ. Биригээдэлэр куоталаһыларыгар арыһах чааһынан эрдэлээн 3-с комплекснай биригээдэ (биригээдиир Э. Х. Трапезников) кыайылааһынан тахсыбыта уонна И. М. Шапошников илииттэн Кыһыл Знамяны туппута, харчынан бириэмийэлэммитэ. Колхоз тракторнай биригээдэти биригээдэтэ (биригээдиир С. П. Семенов) техниканы толору күүһүнэн хаачыстыбылаахтык үлэлэтэн биригээдэлэр көхтөөх үлэлэригэр төһүү күүһүнэн буолбута.

Аны күһүнүгэр колхоз бурдугу сүтүгэ суох кылгас кэмгэ хомуйууга, хадьымалы хорутууга эмиэ республикаҕа ыһырыы таһааран хомуур үлэтин 11,5 күн устата сүтүгэ суох хомуйан бүтэрбитэ. Манна комбайнердар Г. Д. Касьянов, А. П. Мокрошупов, Д. Н. Жирков, Слепцов А. Н. С-4М, С-6 комбайннар уонна үрдүк таһаарылаахтык үлэлээбиттэрэ уонна гектартан ортотунан 8,1 центнер үүнүүнү хомуйан маҥхааһыта туттарбыттара. Хадьымалы хорутууга С. И. Винокуров, Е. С. Сивцев, Н. И. Семенов, М. С. Шарипов, С. С. Павлов, С. А. Новгородов уо. д. а. былбааннарын аһары толорбуттара.

Ити сыл үсүһүн Иннокентий Михайлович салайар колхозна республикаҕа биер төһүү үлэҕэ — ноһуому бааһынаҕа киллэриигэ инициатива көтөҕөн кэскиллээх үлэҕэ бачыымы олохтоон турар. Манна кэрэхсэбиллээҕэ — республикаҕа маҥнай бэйэ күүһүнэн кур өтөхтөн 3000 тонна ноһуому НРУ-3 разбрасывателинэн бааһынаҕа тутатына дэхситик тарваттыга эбэхтээхтибэ ыһыны буолар. Ноһуому саҥа технологиянан бааһынаҕа киллэриини «лениннэр» олохтоһуннара оччотооҕу, билгин даҕаны, дьон сэнгээриитин тардыан тардар. Тракторнай биригээдэ биригээдиир С. П. Семенов 2-с трактор көтөҕөр күүһүн (навескатын) сатаан туһанар мындыр тракториһы — Д. Е. Дьяконовы (МТЗ-5) погрузчиктаан 5 саҥа атыылаһылыбыт ноһуому тарҕатар НРУ-3 придебинан трактористар Г. Г. Жирков, А. Е. Винокуров, И. И. Заболоцкий, Р. Р. Москвитин, Н. Р. Авксентьев 4 тыһыынча тоннаттан таха кур ноһуому Чаллах тиит, Ыһах ыспыт бааһыналарыгар Өктөөп бырааһынньыгар дылы киллэрэн тураллар.

Дьэ ити курдук И. М. Шапошников колхозун партийнай тирилэттин секретардарын М. И. Терютины, Т. К. Еремееваны, Е. П. Сивцевы, нэһилиэк Сэбиэтин председателэ Д. Г. Даниловы уонна специалистары кытары өрө күүрэн айымньылаахтык үлэлээбит биер кэрчик кэмин туһунан арыһааха. Кини үгүс өрүттээх үлэтин-хамнаһын өйдүү сылдьар дьоннор билгин да элбэхтэр. Кинилэр бу үтөөмааны үлэһити, кэрэ киһини хаһыат нөҕүө ахтыы оҕорон олохун сырдатыхтара, холобур оҕосторго угуйуохтара дьин эрэнэбин.

И. Л. ЕРЕМЕЕВ,
улуус бочуоттаах
гражданина

Дьыллар уонна дьылгалар

ЧИККЭ КИҢИ ЭТЭ

бухгалтерын эмиэ эдэр сааһыттан колхоз бары дуоһунаһыгар эриллит Мокрошупов Иван Спиридонович, сэттэ биригээдэ биригээдиирдэринэн үгүстэрэ дьонун, бэйэни салайыныыга дьобурдаах дьон үлэлиллэрэ. Колхоз партийнай тэрилтэтин секретарынан Терютин М. И., киин нэһилиэк Сэбиэтин председателинэн Данилов Д. Г. этилэр.

Иннокентий Михайлович саҥаны ылбаҕайдык ылынар уонна уһаппакка далааһынаахтык үлэни тэрийэр дьобурдааҕа. Сатабыллаах, ирдэбиллээх салайааччы этэ. Кыһыгарын, киһини кыайа-хото саныарарын истибит-көрбөт этибит. Сөбүлээбэтэҕинэ үөһэ дьиэ үрдүн үрүгүнэн көрөрө. Оччобуна дьонно-сэргэтэ «овонньорбут сөбүлээбэтэ» дьин сэрэйэрэ. Олох, сайдыы тупсан иһэринэн буолуо. Хамаҕаттаҕа саҥа оскуола дьиэтэ тутулууга бастакы уочаракка тахсыбыта.

Иннокентий Михайлович оскуола маһын бэлэмнээһингэ бастакы субуотуньугу ахсынньыга (1959 с.) Табалаахха тэрийбитэ. Биһиги, хонтуора эр дьонно, киин учаастак механизатордарын кытта уонча күн Никольскай биригээдэтин субай сүөһүнү үлэһиттэрин кыраҕый дьыллэригэр сиринэн хонон бэрэбинэ кэрдитин «тиэргэнтэн» саҕалаан барбыһыт, бэрэбинэ тизэйэр биер ДТ-54 тракторыт (Мокрошупов А. П.) гараһын былыргы хотон остуодбаларын туһанан туруорбах баладаннын оҕорбулут уонна трактор сымаратынан күнгэ иккили кырыныны оҕороругар усулуобуйа тэрийбит. Председателбит оскуола маһын таһыыга 1960 сыл ба-

сүүмэрдирэ. Колхоз механигынан Олесов Лев Иннокентьевич, маҥнайгы тракторнай биригээ-

Тыа хаһаайыстыбатын култуураларын ыһыыга оччотооҕу кэмгэ партия Киин Комитетын

В.И. Ленин аатынан колхоз колхозтаахтара сааскы ыһыыны 5 хонук иһинэн үчүгэй хаачыстыбылаахтык ыһтарга быһаарыннылар. Кинилэр республика бары бурдугу үрүмэрээччилэригэр уонна механизатордарыгар аһаҕас суруктара «Кыым» хаһыат 1961 с. ыам ыйын 13 к. №9-р бэчээттэммит. Онно этиллэр: «Ылыммыт эбэхтээхтибэлэригэр толорор туһугар биһиги балайда үлэни ыһтыбыт. Кыһын устатыгар 1250 гектар сиргэ хаары тилтэрдибит, бааһыналарга 1100 тонна ноһуому тастыбыт, оҕуруот үлэһиттэрэ үрүмээччилэргэ эбии аһаҕастык туһанар кылларын далэччи бэлэмнээтилэр. Бурдук сизмэтин төһө чаада буоларынан уурдубут, билгин күн уотугар сылытыыны ыһтабыт. Ити дьаһал сизмэ тахсыытын 15-20 бырыһыан үрдэтэр».

Аһаҕас суругу ССКП обкома биһирээбит.

Ити сыл ыам ыйын 28 к. «Кыымна» ССКП обкомун, САССР Министрдарын Советын Ленин аатынан колхоз механизатордарын, специалистарын уонна бары колхозтаахтарын бурдук ыһыытын 4,5 хонугунан ситиһилээхтик ыһтан бүтэрбиттэринэн эҕэрдэчиллэрэ бэчээттэммит.

ССКП обкомун бюротана Нам оройуонун Ленин аатынан колхоз колхозтаахтара республика бары механизатордарыгар уонна бурдугу үрүмэрээччилэригэр ыһырыы суруктарын дьүүллэспит, бурдугу кылгас болдох иһигэр сүтүгэ суох хомуйарга ылыммыт эбэхтээхтибэлэрин уонна республика колхозтаахтарыгар, механизатордарыгар таһаарыты ыһырыытын биһирээбит.

1961 с. «Кыым» балаһан ыйын 13 к. №-гэр «Социалистическай куоталаһыны көбүлээбит Нам оройуонун Ленин аатынан колхоз дьонноро тылларыгар турдулар — хомууру уон биер аһаҕас күн иһигэр бүтэрдилэр» дьин төбө аннынан колхоз салалтатын ССКП обкомугар уонна САССР Министрдарын Советыгар арааһына тахсыбыт.

Эмиэ «Кыымна» «Сир уобурдууга дьинсээх хамсааһыны оҕорубу!» дьин төбө аннынан республика бары механизатордарыгар, бурдук үрүмэрээччилэригэр Нам оройуонун Ленин аатынан колхоз механизатордарын аһаҕас суруга бэчээттэммит. Онтон быһа тардыы: «... Ийэ буорбутугар үрүмээччигэ иһэмтэлээх элбэх аһылыгы биэрэр уобурдууну далэччи куттаһытына, киһи биэрэр быйына элбиз, үүнүү үрдүө. Чэйин, ыһыы сирин ноһуомунан уобурдууга социалистическай куоталаһыны киэнник тэниттибиз. Ноһуом таһыытын былаанын толорботох биер да колхоз, совхоз суох буоларын, хас гектар айыы 15 тонна кур, 40 тонна сибизэй ноһуому таһан кутар иһин бары турунуобуз».

Аһаҕас сурукка колхоз салалтата, трактористар илии баттабыттар.

дэ биригээдириинэн Семенов Семен Петрович 2 (Курууска) үлэлээбиттэрэ.

Иннокентий Михайлович сүөһү итиитин үлэлэрин зоотехник буолан (кини Уус-Алдан оройуонугар сир салаатын кылаабынай зоотехнигынан кытта үлэлээбитэ) энкилэ суох биллэрэ, ол иһин да буолуо племдьялааҕа, искусственной сизмэлээһингэ, идэтиий үлэлээһингэ, үүт-эт боппуостарын үкэстиигэ зоотехниктарын кытта бэркэ тапсан үлэлиирэ уонна кинилэр туруорсар кэскиллээх боппууостарыгар эмиэ суон дурда-хааха буолара. Оччотоо-

һыыларын толорууга халбаһаабат коммунист буолан 1962 сылга оройуонга бастакынан Алтай учуонайа Наливайко пропашной сизмэмэтин олоххо киллэрбитэ. Ыһыы инэ бааһына 91 бырыһыанын, паар 9 эрэ бырыһыаны ыла. Ол түмүгэр бурдук валовой үүнүүтэ 1961 сыллааҕар 308,5 центнеринэн ыһыы инэ кэпгээһинин суотугар эбиллибитэ. Бурдугу 1601, сүөһү аһылытын култуураларын 487,1, хортуопуу 26,5, оҕуруот астарын 5 гектарга ыһыттар. Пропащной сизмэмэ биһиэхэ сөбө суоҕа 1963-64 сылларга ырылыччы көстүбүтэ. Кураайы оройуонга паар тыын су-

олталааҕа өссө төгүл дакаастаммыта.

Иннокентий Михайлович председателир кэмигэр хонуу үлэтигэр Ленин аатынан колхоз 1961 сылга республика үрдүнэн үс төгүл социалистическай куоталаһы инициаторынан буолан турар уонна ылыммыт эбэхтээхтибэттин — ыһыыны кылгас болдоххо агрономическай таһымна ыһыыга, бурдугу сүтүгэ суох хомуйууга итиэннэ уобурдууну киллэриигэ барытын кэмигэр толорбута. Манньык дьон үлэҕэ турунуутун бука республикаҕа ханньык да хаһаайыстыба ситиспэтэҕэ буолуо. Хамаҕаттатар уруккуттан ыһыы үлэтигэр көхтөөхтүк кытталлара, түүннэри-күнүстэри икки сизмэнэнэн хонуутааҕы отууга хоно сылдьан үлэлиллэрэ (үгүс оройуоннарга үлэ итинник тэриллиттэ ээ). Итини мин өссө сэри иннинэ 1937 сыллаахха «Кыһыл ыллык» колхозка Таҥхайга ыһыы кэмигэр аҕабын батыһан киэрэммин көрбүтүм.

Онно холоонноох буолуо дуо 1961 сыллаах ыһыы — бу араас техниката элбээ, араас көрө, көрө элбээ. Бу да кэмгэ көлөнү (60 аты) кыра бааһыналарга киэнник туһаммыпыт. Саҥа Бочкарев сеялката элбээн (СУБ-48) кириэсти ыһыы аччаабыта. Оччолорго ыһыы сизмэтин сылытан, эмтээн эрэ баран ыһарбыт. Үлэ саҥа көрүгүн — минеральнай уобурдууну сизмэни кытары буккуйан (локально) ыһыыны туттубуһут. Үлэ бары араас салааларыгар биердиллэн да, биригээдэн да куоталаһы олохтоммута, олору колхоз председателэ, партком секретара, нэһилиэк Сэбиэтин председателэ бэйэлэр көрүүлээх быһыыга-майгыга күн ахсын түмүгүн таһааран иһэллэрэ уонна кыайылаахтара бириэмийэни симиэнэ быһыыгар туттараллара. Маны таһынан нэһилиэк, оройуон агитбиригээдэлэрэ, киэнэсиэтэр култуурунай-массабай үлэлэри көбүлүттэн тутталлара, араас эркин хаһыатта-

КИНИГЭ АЛЫПТААХ ЭЙГЭТЭ

Мин оскуолам — иккис дьым, оттон үлүс дьым — библиотека. Бу манькы санаан, бу этиинэн салайтаран улаалпытым, олох кизэ суолугар үктэммитим.

Библиотека — кинигэ алыптаах эйгэтэ. Манна кутуллар өркөн ой, саймаархай санаа, дууна кыланьыта, сүрэх ийиитэ...

Мин аарааччы, кинигэни таптааччы, кинигэбэ сүгүрүйээччи, дьон үлэтин ытыктааччы, сырдыкка дьулуһааччы, үрдүккэ тардыһааччы бары мустар сирэ библиотека буолаар. Ол курдук Н. М. Рыкунов аатын сүгэр Нам улуустаагы библиотека дьон кутун-сүрүн бэйэтигэр тардар туюх эрэ сүдү күстээх курдук. Манна үлүс дьон мустар дьарыктанар, элбэги туһанар.

Мин, атын сиртэн кэлбит киһи, бу эйгэ библиотеканын — кизэ билли уйатын олус дин билэрэтим, дойдум библиотеканын курдук таптаатым.

Кинигэ эрэ киһини үгүр буолбатах. Кинигэни бас билээччи, кинини тутан олоһоччу — библиотекарь сайагас майгыта, истик мичээрэ, үтүө санаата, өйдүр-өйүр бабата киһини бэйэтигэр тардар күөс буолар. Ол курдук мин этиэтин барбарын, бу библиотека үлэтигэр дьонго ураты эйбэс сыһыаннаах, аламагар майгылаах, ыраас дууһалаах, дьон туһа дьон үлэтигэр коллектив буоларын. Кэлбит аарааччыны үрээ-көтө көрсөр, туюхха наадыларын туһулаан билэр, тустаах матырыйалы булан биэрэр, туһалаах сүбэлэри этэр ураты интэриэһинэй үлэһэтэ дьону мин олус дин сөбүлэстим, тайдыттым. Үлүс киһи библиотекара сылдыһыта, библиотекаттан туһаныта — бу библиотекарь сыраллаах үлэтин түмүгэ. Онон күн ахсын библиотека иһэ толору аарааччынан мустар үлэ күстүүгү оҕууларын, үлэбэ этиэтинэстээх буолууну, идэни табыллытын туһулуур.

Үлэ барыта ырахан. Ол курдук библиотекарь үлэтигэр амыс сыраны-сыланы эрийэр, түбүгү үрдүр. Төһө да ырааханан иһин, бу интэриэһинэй уонна биллиси үлэбэ этиэтир үлэбэ биһиги библиотекардарбыт толлон турбакка, дьон инникитин санаан, кинилэргэ көмө-тирээ, туһа буолаарын туһугар дьаныардааткы үлэтиилэр диэтин барбарын.

Бу библиотека киһи эрэ кута-сүрэ тохтуох, сүрээтэ көтөбүлүн үлэһэтэ «дойдута». Төһө барар аймахтын, аарыахтын, туһалаагы сурунан ылыахтын сөп — аарар саалаа. Үлүгү биһиэхэ, элбэх үлэбэ этиэтин, интэриэскин кэнэтиэхтин бардааткына атын саалаа киэр. Дьэбэр үлэрсэн аарыахтын бардааткына наадыбьккын барытын булуог. Ол курдук биһиэхэ, аарааччыларга анаан аан барыта аһарар.

Түмүкүспэр этиэтин барбарын, билли төрдө — кинигэбэ. Эн, бу мин сүрүгүбүн аарааччы, билли дириг муоратыгар умсан, үлүс кинигэни аар, өйгөр өй, биллигэр билли эбин, элбэги туһан. Ол инниттэн бу библиотека аттынан оҕуу аһа барыма, киирэн табыс, алыптаах эйгэни кытта билсис, доһордоһ!

Оксана ПОТАПОВА,
Киһи балыһа санитарката

ОМУК ТЫЛЫГАР СЕМИНАРГА

Ыламын 14 күнүгэр улуус английской тылы үөрэтэр учууталлара Модут агрооскуолатыгар семинарга сырытыбыт. Манна аһардаас бу оскуола английской тыл эрэ учууталлара буолбакка, оскуола барыта бэлэмнэммит.

Директоры сурунүүр үлэбэ солбуйааччы, английской тыл учуутала Сокольников Анастасия Григорьевна научнай-методической хайысхалаах «Организация научно-исследовательской деятельности учащихся» дьин иһитиниэри-семинар оҕордо. Английской тыл учуутала Рожина Розалия Никитична «Использование игровых моментов на уроках английского языка в 5 классе» дьин дакылааты аахта.

Бу семинарга улахан дьон эрэ буолбакка, оҕолор эмиэ көхтөөхтүк кытыннылар. Улуустаагы «Шаг в будущее» дьин научнай аарылар кыттылаахтар дакылааттары аахтылар: английской тыллан бэйэтин хос эһэтин туһунан Дьяконов Ньургун Хатырык орто оскуолатын үөрэнээччитэ аахта. Дагылаатын аата «М. К. Аммосов уонна Г. И. Попов». Петрова Октя — Модут орто оскуолатын «Анализ места и значения пословиц в якутском, русском, английском языках». Протодьяконова Лира — Модут орто оскуолатын «Модут туһунан». Рожин Коля — Модут орто оскуолатын 5-с кылаанын үөрэнээччитэ — «Главный признак имени существительного в английском языке». Протодьяконова Алина — Модут орто оскуолатын «Мин оскуолам». Татаринаова Катя — Хатырык орто оскуолатын «Интернациональный характер народных пословиц».

Оҕолор олус дириг ис хоһоонно дакылааттары аахтылар. Розалия Никитична сүүрбэттан тахса сыл оскуолага үлэһэтит үлэтин опыттын түмүгүн көрдөрө, ооньуу нөҥүө оҕолор болломторун хайдах тардар туһунан көпсөөтэ.

Дакылааттар быһастарыгар английской тылга икки аһарас уроок уонна биер кылаас таһынаагы дьарыктаны буолулар. Оҕолор уруокка көхтөөхтүк үлэһэттэр.

9 «б» кылааска Сокольникова А. Г. уроугар «Видоременные формы глагола» уустук темага оҕолор чинг биллилээхтэрин көрдөрдүлэр. Кылаас таһынаагы үлэбэ 5 «а» уонна 5 «б» куоталастылар. Элбэх этаптаах ооньуу ытылыһына. Оҕолор ис сүрэхтэриттэн кыһаллан бэйэлэ-

рин командаларын түһэн биэрбэт курдук гына кытыннылар.

Модут начальнай оскуолатын оҕолоро минн-концерт көрдөрдүлэр. Нууччалыы «Репка», «Муха-цокотуха» дьин сценкалары туруордулар. Кинилэри нуучча тылыгар Саха Республикатын үөрэтиринтин туйгуна Ядрихинская Г. И. үөрэтэр эбит. Оҕолор наһаа үчүгүйдик, ыраастык нууччалыы сангараллар.

Модут оскуолаты бэйэтэ туспа суоллаах-инстээх агрооскуола. Директор — Гуляев Владимир Иванович. Семинар түмүгүнэн элбэги биллибит-көрдүбүт.

А. А. МАТВЕЕВА,
Нам начальнай оскуолатын учуутала

ИЙЭЛИ СИҤИАННААХ

Саҥа үлэбитигэр үктэммиттэри кинигэтир сыл аһан, дьон-сэргэ үлэһэр-хамнастар силигини итэн, дьоллоох-соргулаах, өйдөх-санаалаах, атын үтүөнү кэрэһилири холобурдардаах дьону итэн таһаарар сымаллаах үлэһи-хамсы сылдыһыт.

Бу аасыт муус устар 11-12 күнүзигэр буолбут «Учитель года — 2002» дьин конкурса биһиги Хамафатта саха-французской оскуолатын икки учуутал кыттан үрдүк ситиһилиһилэр. Ол курдук саха тылын, литературатын учуутала Василий Николаевич Сивцев «Учитель года», 7-с кылаанын салайааччыта, математика учуутала Валентина Васильевна Сокольникова «Традиция и новаторство в педагогике» дьин номинация кыайылаагы буолан үөрүүбүт үгүс.

Түгүһүнэн туһанан 7-с кылаанын төрөппүттэр уонна кылаас салайааччыта Валентина Васильевна аасыт сылларга, бу сылга туюх үлэһи ыһыһытын сырдатан суруйуохпутун баһарыт. Кини кылаас салайааччытынан аһанаат, төрөппүттэри кытта ыкса сибээһи олохтообута. Дьэбитигэр-уопутугар сылдьан, оҕолорбут олоһор усулуобуйаларын билсиптэн, оҕу интигэ төрөппүт оролун үрдэтэр уонна оскуола үөрэтэр-итэр үлэтигэр төрөппүтү сыһыарар сымаллаах-соруктаах үлэһи-хамсы сылдыһар.

Төрөппүттэргэ сылын аайы оҕу интигэ методикатыгар интигэһинэй анкетированиелары, ара-

ас темалаах бэсидэлэри, төрөппүт оҕутун кытта тэҥнэ сайдарыгар кылааска араас хабааннаах мероприятиялары быһар. Биһиэхэ сүбэлэри-амалары биэрэр уонна оскуола психологы кытта биер ситимнээхтик үлэлиир. Валентина Васильевна республика үрдүнэн ытытыла турар чөл олоһу пропагандалыыр хамсааһынга кыттыһан спортзаалага төрөппүт оҕутун кытта эт-хаан өттүнэн сайдарыгар ыһа биердэ дьарыктаналларыгар уонна дьиз кэргэнинспортивной күрэхтэһиһилэр ытытылалларыгар улахан болломтотун уураар.

Валентина Васильевна салайааччы быһытынан оҕолорбут сайдыылаах личность буолан тахсалларыгар кизэн өртүтээх үлэһи ыһар. Хас биердиги оҕо үөрээр хаачыстыбалаахтык үөрэтирин ирдир, дьоруунан дьарыктаах буоларын ситиһэр, оҕо төрөппүт интигэ кэскилэ буоларын түстүүр. Оҕолорбут интигэ хайысхаларынан сайдалларыгар, ол курдук өй-санаа өттүнэн сайдыыларыгар интеллектуальной күрэхтэһиһилэри, сир-майгы өттүнэн үрдүк кулгууралаах дьон буолалларыгар бэсидэлэри быһар, кыра эрдэхтэриттэн кэрэни өйдүүр, кэрэбэ тардыһынар сымалтан оҕолору театрга, музейдар быһастапкаларыгар, экскурсияларга сылын аайы сырытыһанар уонна оҕолору айыллыны кытта алтыһынарар.

1999-2000 үөрэх дьылыгар саҥа сүүрэн кирибитэ — кылааска төрөппүттэр тройкаларынан Константинова Т. И., Жиркова Т. Н., Гоголева А. И., Педагогика сотрудничества» по схеме «Учитель-ученик-родитель» дьин теманан сирдэтэн былааннаахтык үлэһэбиттэрэ. 2000-2001 үөрэх дьылыгар «Дьиз кэргэн — оҕо үүнэр-сайдар биһиги» дьин былааннаах Иванов А. С., Пухова А. И., Семенов В. Н. төрөппүт тройкалары үлэһэн калыһар.

Төрөппүт тройкалары дьин кылаас салайааччытын уга илимитэ буолуохтаахтар. Кылааска үлэһи тэрийээччи таһымыгар тахсар түбэлтэтигэр үлэ өссө көдүүстээх буолуо этэ. Ону бары төрөппүттэр болломторо ыларбыт наада. Валентина Васильевна тэрийиптинэн кылаас оҕолоругар төрөппүтү куруһуок үлэһэттэллэр. «Первая неотложная помощь» — Константинова Т. Н., «Юные книголюб» — Емельянова О. П., «Правила дорожного движения» — Сав-

винов А. Е., «Очумелые ручки» — Семенов В. Н. Былырыын «Мин дьиз кэргэним — мин сылаас уям» дьин девизтээх оҕолорбутун кытта төрөппүттэр күүстөрүнэн концерт туруорбуһут. Оҕолорго анаан «Ада дойдуну көмүскээччи күнүнэн», былырыын армиятан сулуусалаан кэлбит Данилов Василий Гаврильевич кытта көрсүһүү буолта. «Аан дойдуну дахталларын күнүнэн» оҕолорго кылаас иһинэн кыра бырааһынныктаагы, кыргыттар истэринэн «Кэрэ куо» конкурсуун ыһыһыттар Иванова А. С. уонна Пухова А. И.

Былырыын оскуолабытыгар Аан дойдуну дьиз кэргэтэрин сылынан «Бөгө туруктаах дьиз кэргэн — дьоллоох оҕо саас» дьин декада ытытылан аасыта. Бу декадага дьиз кэргэнинэн быһастапкаларга, коллекцияларга, кылы-сүөһүнү иитэһингэ, уус-уран самодеятельноска, спортивной күрэхтэһиһилэргэ биһиги кылаасан 15 оҕо төрөппүттэриттэн 13 оҕо төрөппүттэрэ кыттыһыны ыланар оскуола хайабылын ылытыттар. Манна кыттан төрөппүттэр үчүгэй приэриэтигэ тиксиптэр. Суперприз номинацияга «Музыкальная семья» — Семеновтар, «Чудотворная семья» — Пуховтар, «Мир увлечений семьи» — Савиновтар дьиз кэргэттэрэ тахсыбыттар. Номинацияларга «Лучшая домашняя библиотека» — Константиновтар, «За волю к победе» — Находкиннар, «Уникальная коллекция» — Гоголевтар, «Интеллектуальная семья» — Емельяновтар, «Мастера на все руки» — Семеновтар, «Лучший любитель цветовод» — Ивановтар дьиз кэргэттэрэ тиксиптэрэ.

Биһиги төрөппүттэрит барыга бары актыбынай кыттыылары уонна кылаас салайааччыта биһиги биер илээхэ дьиз кэргэн курдук бөбөйдөн иддэ сылдыһыгар төрөппүт олуһун дьин үөрэбит. Валентина Васильевнабытын үлэтигэр бэринилээх, кыһамнылаах, кизэн биллилээх, олоххо актыбынай позициялаах педагог быһытынан сыаналыбыт.

Түгүһүнэн туһанан Валентина Васильевнабытын төрөппүттэрин, кылаанын оҕолорун ааттарыттан инти-истиг эрдэбитин тиздэбит. Куруутун үлэһэр үрдүк ситиһилээрдээх, интигэ бэринилээх дьоллоох-соргулаах олоһу, үчүгэй кытаанах доруобуйаны баһарыт.

А. И. ПУХОВА,
төрөппүт, ХСФАО үлэһитэ

Чөл олох — олохтун түһэ ТҮМСҮҮЛЭЭХ БУОЛАН ЭЛБЭБИ КЫАЙЫЛЛАР

Дьиз кэргэнигэ, оҕу интигэ дахталлар, ийэлэр сүнгэн, тутах ороллаахтарын бары билээбит. Ону таһынан нэһилиэккэ, улууска, ханна баһарар дьон түмсүүлээх үлэһэрин сүрүннээччилэринэн, көхтөөх кыттааччыларынан үксүн дахталлар буолаллар. Тус дьылыһынэн хааччахтаммакка, обществона олоһолорун быһытынан биһигэ түмсөн, сүбэлэһэн эрэ олох араас ырахааттарын туоратан дьиз кэргэнигэр дьоллоох, кэсиплээх олоһу тэрийэр санаанан салайтараллар.

Улууска хас нэһилиэкаагы улахан общественнай үлэһи дахталлар сэмбэттэрэ (сүбэлэр) ыһаллар. Барыларын улуустаагы дахталлар сүбэлэрэ түмэр, 12 кинигтан саастааһаах, председателинэн «Нам» ТРК редактора М. Д. Кокарева үлэлиир. Улуус дьаһалтатын дьиз кэргэн отделын (сал. М. М. Винокурова) кытта ыкса сибээстээхтэр, туюх баар үлэһэрин тэҥнэ ыһаллар. Ол курдук «Дьиз кэргэн», «Чөл олох» республиканскай программалар дьиз кэргэн отдела уонна дахталлар сүбэлэрэ биһигэ ыһан үлэһиллэр, отдел нөҥүө кырыымчык да буоллар үп килэр. Холобур, чөл олох программатынан 2001 с. 3 дахтар, быһыл 1 дахтар арыгыттан эмтэпиттэр. Онук эмтэнигэ 700-800-түү солк төлөнөр.

Бу туһунан сылаагы улуустаагы дахталлар сүбэлэрин уонна дьиз кэргэн отделын тэрийитинэн ытытылар семинар-муһнаах этиниһэн. Манна 10 нэһилиэктэн дахталлар сүбэлэрин салайааччылары уонна чилиһинэрэ кыттыһыны ылан кизэн көпсөти буола. Аасыт сылаагы үлэ түмүктэрин, интигэ былааннары дьүүлэстилэр, уопут атастастылар.

Хатырык женсоветын председатели В. С. Дьяконова 1 сыл үлэһэбит. Дахталлары саастарынан арааран туспа муһуна түмсүүлэри тэрийбиттэр. Олортон ордук көхтөөхтүк «Арылы» дьин саастаахтар түмсүүлэрэ үлэһэбит, оттон эдэр эр хаалсан иһэллэр. Студент оролоох

ийэлэргэ көмө оҕорор былааннаахтар эбит да кылаас ийик. Ону сэргэ кэтэх хаһаайыстыбалары ханататын, оҕуруоттары кизити, ол интигэр бэйэ оҕуруот аһан аһар сизэмни ыһар сылаах үлэ ыһытылар. 2 интээччи дахтар болломторо ыһылыбыт.

Граф Бизэргэр женсовет председатели Л. В. Петрова «Эдэр ыал оскуолатын» тэрийбит. Туспа дьаһалта, анал хос суох буолан ырахааттардаах. Үлэһэн интигилээх оҕо, арыгыһыт төрөппүттэр элбэхтэрин биһиэтир. 2 киниги эмтэпиттэр да, табыллыбатах. Барыларын кэриһэ сылдьан көпсөттээххэ, кэтээн көрүүтэ эрэ тардыналар дири Людмила Васильевна. Үлэбэ суох эдэр ийэлэргэ арыгыһаһынтан сэрэтэр үлэ тоһоһоодун биһиэтир. Ону таһынан 1995 с. наар халаан уутугар ыһалларан үлэти эһиллэр.

Көбүһүгөнө Н. З. Дьяконова женсовет председателинэн 1996 с. үлэлиир. 2001 с. түөлбөнэн үлэбэ кирибиттэр. «Оҕуруотчуттар обществолара», «Элбэх оролоох ыал», «Хозяюшка» кулууптар тэриллиэн үлэһиллэр. Төрөппүттэргэ арыгы буортутун туһунан сырдатар үлэ ыһытылар. Атын нэһилиэккэри кытта сибээс олохтоон Хамафатта кулуубун кытта үлэһэллэр, Найахы, Тулагы, Модут, Нөмүгү, уопсайа 6 нэһилиэги ыһытан биэрэр тэрийэн ыһытылар.

Нам с. женсовет председатели Н. Е. Кириллина араас түмсүүлэри көүлүтэн тэрийи туһунан көпсөөтэ. Ол курдук урут тэриһэ сылдыһыт доруобуйа кулуубун салгы үлэһэтэр былааннаахтар. Дьизин, тизгэни кизгэтээр сымаллаах «Клуб цветоводов» үлэлиир, улахан дьарбанканы тэрийэн ыһытыта. Быһыл «Ассамблея национальностей» тэрилинэ. Улуус

ууруллар. 2 ыйдаах санмееччи кылааска баһылыктан саҥалаан бары кытталлар. «Тизгэн» дьин тикси сыллаах конкурс ыһытылар. Манна сибээһи олоһуута, спортплощадка тэрийиттэ барыта учоттанар. Түмүк быһыл таһаарыллар. 3 мизэти иһин харчынан бириһестэр ананмыттар. Бары тэрийиһиһилээх дахталлар сүбэлэрин тэрийитинэн барар. Ол курдук «Спортивная дьиз кэргэн», түөлбөнэн күрэхтэһиһи ыһытылар. Сыл түмүгүнэн кыайылаах түөлбөү бириһэ тиксэр. Оттон бэрээдэги кизиһи иһин ыстараптаан баллары көүрүрээтэллэр.

Хамафатта женсоветын председатели А. М. Заровнева куорат женсоветын кытта сибээстээх былааннаахтарын көпсөөтэ уонна үлэһэригэр, нэһилиэккэ баар ырахааттарга тохтоото. Арыгылааһыны утары күүстээх үлэ ыһан хамсааты таһаарыахха наада, онно анаан үлэбит ньымаһы уларытыахха, психологическай сулууспа тэрийэр наадатын биһиэтир.

Аһаһынттан муһнаахха аһалар түмсүүлэрин салайааччыта Т. Т. Григорьев кытыһа, 6 түөлбө үлэтин, улуусаларынан комендант аһыһар былаан баарын көпсөөтэ. Ону сэргэ Хатырык аһаларын түмсүүтүн туһунан Д. Г. Ядрихинская биһиһиллэр. Бу үлэбэ көмүтүн иһин быһылык Е. Н. Собакиннигэ махтанна. Аһалар, эр дьон биллэрдик тардыһылар, нэһилиэк олоһор бэйэлэрин баһаларын кыттар буолулар, тус оҕолору үөрэххэ киирдэ, онно аһалар түмсүүлэрэ нэһилиэккэ, тус дьонго туһалааһын тоһоһоһон эттэ.

Муһнаах кыттааччылары уопут, санаа атастаһан элбэх сонуну, санааны биллэртэр интигэ үлэһэригэр туһалаах, көмөлөөх буолара саарбага суох. Оттон олохтун тупсуор, кизгэтир дьэри үлэ барамат баһаам. Онон аһыһыкка семинарга хорсуу санаалаах, сүрэхтээх үлэһит Нам дахталлара сана булбут оунуттарын, үүмүт былааннарын мустан өссө да үлэһиэхтэрэ.

Л. НОВГОРОВОДА

МАХТАЛ

Бу махталбытын Эңсиэли Хотун күтүөтүгэр, оҕом дизбит оҕоту-гар хирург К. И. Семеновка аныыбыт.

Сандал сааспыт эргиллэн, сайынны күммүт чугаһаата. Улуу Кыайыы өрөгөйдөөх күнэ ыйргийэн ааста. Өлүөнэ Эбэ Хотун кыһынгы сарыннарын уларытан, кизэн, холку, модун күүстээх долгунунан устара бу кэллэ. Бу кэрэ, айылҕа уларыгар кэмигэр биһиги араас дьылҕалаах, олохтоох, сорохпур атын улуустан сылдьар дьон, ким ыарыы кыһайан, кими икки атахтаах, иннинэн сирэйдээх дьа-абаллар анаан, кыдыктарын таһааран, өлөрөөрү оҕостон эчэппит-тэрин хирург Семенов Иннокентий Константинович үтүө санаала-ах киһи киһитэ буолан, бэйэтин харыстаммакка, аанньа утуйбакка, кыһалҕалаах дьон доруобуйатын, олохун быһыһыр туһугар үлэли сылдьар. Көһнөрү киһи физиологията уйбат нодурускалаах. Со-рох куһаҥан тыллаахтар хирурбут Сэмэнэп кыһыгар дииллэр да, ким бэйэтинэн билбэтэх босхо тыллаһар моральнай бырааба суох. Соротох хирург нодурускаата уһулчуулаах. Бу кэмнэ сытар ыары-нахтар алаккэй эйэбэс, истин киһилии сыһааннаах урун халаат-таах аанньалбытыгар хирург Семенов Иннокентий Константино-вичка, кини салайар хирургическай отделениетын коллективыгар кэлэн иһэр Ньукуолунунан сүгүрүйэн туран эвэрдэ, истин махтал тылларын хаһыат көҕө тизэрдэбит. Нам улууһун күтүөтэ, оҕом дьон ылыммыт оҕото, халлаанын бэйэн курдук сырдык чаҕылхай, хаа-мар сириг күөх солко кэнчээри от, суолун көнө, олохун дьоллоох, өрөгөйдөөх, үрдүк ситиһиллээх доруобай буолуохтун. Дом!

Л. М. ФЕДОРОВА,
Үөһэ Бүлүү ытык кырдыаһа,
75 саастаах балырыгыта балыһа
үлэһитэ.
Муома уола ТАРАБУКИН,
Олохтоохтор А. П. ПРОТОПОВА,
уруксута Сэбиэт үлэһитэ
А. Ф. ПРОТОПОВА,
өссө 13 киһи илии баттаабыттар

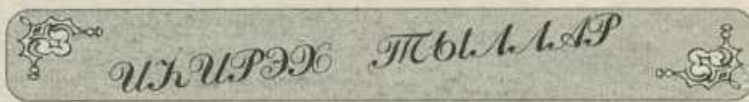
БИЛЛЭРИИЛЭР

Купим велосипед для ребен-ка 10-11 лет (недорого).
Тел. 22-7-16

Түргэнник, суһаллык теле-в и д е о - а п п а р а т у р а н ы
өрөмүөннүүбү. Тел. 22-2-44

ГУП «Ас-Уөл» отпускает
молоко в розлив детям в возра-сте до 1 года, беременным же-нщинам согласно списка ЦУБ.
Тел. 21-5-61 или по адресу:
с. Нам, ул. Ленская, 103.

- 1. Ыам ыйын 20 күнүттэн бэс ыйын 20 күнүгэр диэри Намнаағы педагогическай колледж быыстапка-тын саалатыгар РФ народнай художнига, Россия Художестволарын Академиятын дьынгээх чилиэни, СР искусствотун үтүөлээх деятелэ Осипов А. Н. персональнай быыстапката ытыллар. Быыстапка үлэтин кэмэ: сарсыарда 10 ч. кизэ 17 ч. дылы. Кириэтэ босхо.
2. Намнаағы педагогическай колледж рассадалар атыһылыр:
-- кыһынгы сибэки рассадата -- 20 солк. -- 100 солк. диэри;
сайынгы сибэки рассадата -- 15 солк -- 25 солк; помидор рассадата -- 15 солк.
Күнүс 14 ч. теплицаттан кэлэн ылыаххытын сөп.

УВАЖАЕМАЯ ЛЮДМИЛА СЕРГЕЕВНА!
Сердечно поздравляем Вас, учителя высшей категории, ветерана педагогического труда, Отличника просвещения РСФСР, почетного гражданина с. Нам с 65-летним юбилеем.
Из этих прожитых лет Вы почти полвека посвятили самой кропотливой профессии учителя. Мы гордимся тем, что каждодневным трудом все-ляете в своих учениках уверенность в будущее.
Мы от души желаем здоровья, долголетия, благополучия!
Коллектив НСШ №2

Дорогую нашу маму, бабулю — ПЕСТЕРЕВУ ЛЮДМИЛУ СЕРГЕ-ЕВНУ от всей души поздравляем с 65-летием!

Желаем быть тебе здоровой
И так же доброй и родной
Все так же близкой и милой
Всегда любимой, дорогой!
Муж, дочери, зять, невестки, внуки из Намы, г. Якутска, г. Санкт-Петербурга, г. Москвы

Күндү киһибитин, иһирэх ийэбитин, эйэбэс эбэбитин, эдьинийбитин, ба-лыспытын, таптыыр саныыр доҕорбутун, астына сэнэргэһэр атаспытын Нам 1-кы политехническай оскуолатын учууталын КОРЯКИНА ЕЛЕНА ФЕДОТОВНАНЫ от-мас көрөрөр, сибэки тэтэрэр, көтөр-сүүрэр тиллэр сайынгы күн сағаланар ыам ыйын 22 күнүгэр күн сириг корбүккүнэн, 55 сааскынан эвэрдэлибит!

Эн Нам педучилищетын 1971 с. ситиһиллээхтик бүтэриэххиттэн ыла 30-тан таһа сыл ааһа оҕуста. Эн оҕону итгити-үөрэти ийгэтигэр үтүө суобастаахтык үлэлээн-хамсаан кэллин, инникитин даҕаны истин санаа-рынан, олоххо дьудуургуан биһиэхэ үтүө сүбөһит, доҕор буоларгар саар-бахтаабыт. Эн сыралаах үлэн таах хаалбатагыттан биһиги долгуйа үөрөбүт.

Үтүө-мааны киһибит кытаат, этэнгэ буол, чэбдиктик сырыт, үөрэ-көтө инниг диэки баран ис. Ыарыы ыалласпатын, тумуу тумнан аастын, оҕолообут оҕолоруг дьоллоһуннар, сиэнэриг соргуланьһнар, бүтүгүгүтэ бөрөхтүк, сарсынгыга саргылаахтык, дьол-соргу аргыстаах, биһиги үөрүүбүтүн үлэстэн уһун дьоллоох олохтоноргор баҕарабыт!

Кэргэниг, оҕолоруг, кийиитиг, сиэнэриг Лена, Владик, Намтан Корякинар, Матвеевтар, Антоновтар, Граф Вязрегиттан Хачиров-тар, Третьяковтар, Искраттан Ивановтар, Чурапчыттан сын кыргы-гыттары Андрейевтар, эдьийин Александр Николаевна, Саргы, Сеня, Дьоккусайтан балтылары Сардаана, Гая, эдьийдэриг Матрена Федорова, Мария Трофимова, Мария Винокурова уонна оҕолор, сиэн-нэр, Аматтан кырдыаһас үбэйиг Семен Илларионов — артыгыс Сэм-эн, оҕолоро, сиэнэрэ, кийиитэрэ, күтүөтэ

МАХТАНАБЫТ

Ыам ыйын 7 күнүгэр биһиэхэ, кини балыһа тыылын ветеран-нарыгар, Хамаҕатта ветераннарын сэбиэттэн уонна РДК киһини директора Анна Захаровна кыттыылаах үөрүүлээх түгэн буолла. «Биһиги эһигини Кыайыы күнүгэр ветераннарытын кытта көрсүһүүгө ынырабыт», — диэтилэр. 8 чыыһылаҕа сарсыарда 10 ч. 30 м. автобус поликлиника айаҕар баар буолла. Мин 10 тыыл ветераннарын иддэ Хамаҕаттаҕа бардыбыт. Анна Захаровна сүрдээх эйэбэс-сылаастык биһигини көрүстэ. Бу көрсүһүүгэ араас саас-таах сэрии уонна тыыл ветераннарын кытта бэйэ-бэйэбитин сыла-ас истин тылынан эвэрдэлэстибит, олустук диэн астынан, автобус биэрэннэр, дьыэбитигэр үөрэн-көтөн кэллибит.

Биһигини сыһыаппыт, үөрдүбүт Анна Захаровнаҕа, Антонина Алексеевнаҕа барҕа махталбытын этэбит. Махтанабыт ветеранна-ра уонна тыыл ветераннарыгар — сэрии аас-туор кэмнн эттэринэн-хааннарынан билбит кырдыаҕастарбытыгар — чэгиэн-чэбдик до-руобуйаны баҕарабыт!

Эдэр үлэһиттэр кэнэбэскитин эһиги үлэҕитин салҕаан, бар дьон махталын ылбыккыт да ыла турун!

Махталы кытта ветеран сэбиэтин аатыттан
М. М. ВИНОКУРОВА

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

Кыыстара Ольга Мирнэйдэҕи поли-техническай институтка препода-вателинэн үлэлиир.

Баишевтар бастакынан саха оҕолорун промышленноска сыһаа-рарга бачымын таһааран, сахалары Айхалга ыныран, көмөлөһөн, олох-торун булуохтарыгар диэри тирэх-өйбүл буолаллар.

Биһиги Юрабыт кыра эрдэҕит-тэн сэмэй, улаханник саҕарар диэ-ни билбэт, сүрдээх холку, сайаҕас табаарыс этэ. Биһиги биһиргэ үөскэ-эбит, үөрэммит табаарыстара Юра-бытын хаһан да умнуохпур суоҕа, кивизин кизэн туттуохпур. Үтүө киһи аата хаһан да умнуллубат! Юрий Тимофеевич иккис дойдун оҕосту-бут Мирнэй улууһун Айхалын дьо-но-сэргэтэ, геологтара кини сырдык кэриэһин умнуохтара суоҕа диэн эрэнибит.

Биһиргэ үөскэбит, үөрэммит
табаарыстара, Партизан

тыттан олоххо актыыбынай пози-циялаах этэ. Ол курдук кыра саа-һыттан сағалаан детсадка, оскуо-лаҕа, техникумга, кэлин улааиыр тэриэтэтигэр концерттарга көхтөөхтүк кыттар буолар. Оҕо-ор курдук ардыгар мениктээн да ыла-ра. Ол эрэн кырдыаҕастарга ураты нарын сыһааннаах буолар. Кыр-дыаһас эбэбит — саҕаспыт ийэтэ Настааччыя Митрофановна мэл-дьи уос номер оҕостор: «Сэмэн — мин табаарыһым. Өтөр буола-буо-ла сылдьан аһааччы. Олус суду-ру, көнө сүрүннээх оҕо этэ, хаһан да санаатын түһэрбэт буолар. Өрүү үчүгэй эрэ ыраланаар. Мэлдьи үчүгэй, үөрэхтээх буолуом диэр», — диир.

Начальная кылаастарга үөрэнэ сылдьан телевизорга Огооев хо-муска оонһуурун көрөн хомуска бэйэтэ оонһуу үөрэммитэ.

Үлэһит буолан баран быыбар комиссиятыгар, араас спортивной күрэхтэнилэргэ актыыбынайдык кыттан тэриэтэтин, олорор сиригэн зонатын чизин көмүскүүр.

Дьон көрдөһүүтүн сүрэйинэн, дууһатынан ылынан улгумнук то-лороро.

Орто Халымаҕа тийэн олохсуй-ан баран олохтоохторго киһи да, үлэһит да быһытынан бэйэтин сирдэрбэтэрэ. Кинини кытары үлэ-лэбэит, алтыспыт дьон Сэмэн ту-лаһып дьонго үтүө санаалаарын, көрдөөх-нардаах, дьулурда майгы-лааһын тоһоҕолоон бэлиэттиллэр. Доҕор туһугар бэйэтин сиэртибэлэ-нэрин, харыстанан көрөн турбатын бүтэһик да быһыта туоһулаан эрдэр.

Халымаҕа тийэн саҕа аймах-тарын кытары сиргэ-уокка сылдь-арга, булка-алка саҕа сыстан ис-питэ. Кыһынны балык, сааһын, күһүнү көтөрүнэн кэһии ылан аймахтарын аһсааннарынан күндүлүүр. Кыһынгы суол аһы-лыһаһына үчүгэй тоҕнуу сиэнил-лэр балык кэтээрбит, сайынны, күһүнү кус-хаас, анды тутан үөрэрбит.

Ол бэйэтэ сааскы айылҕа кур-дук сабыс-саҕа тыллан иһэн доҕо-рун быһыһырга сырдык тыһын то-лук ууран барыбытын хаалларан бу күн сириттэн маттара.

Сэмэн сырдык санаата, ыраас дууһата биһиги сүрэхпитигэр-дуу-һабытыгар өрүү биһиргэ буолуоҕа.

Оҕобут, бидан дьылларга быра-һаай.

Ийэтэ, эдьийэ, быраата,
балта, аймактара

Олохун бүтүнүү алмаас көрдөһүнүгэр анаабыт геолог, «АЛРОСА» уонна Амакинской эк-спедиция ветерана Баишев Юрий Тимофеевич ыарахан ыарыттан күн сириттэн арахсыбыта номнуо 40 хонуга туолла.

Юра 1947 сыллаахха кулун ту-тар 18 к. Таастаах нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Партизан 8 кылаастаах, Нам орто оскуолатын бүтэрэн ба-ран армияҕа ытык иһин толорбу-та. Сулууспалаан кэлбит сылыгар Иркутскайдаагы геолого-разведоч-най техникумга кириэн геолог идэ-тин ылбыта. Эдэр геологы Ньур-баҕа, Амакинской экспедиция урук-ку базатыгар анаабыттара. Онтон билиилээх, сэмэй эдэр специалиһы Амакинской экспедиция Айхал партиатыгар ыһпыттара. Онтон ылата бу күн сириттэн барыар диэ-ри үтүө суобастаахтык үлэлэбэитэ. Тьа сиригэр үөскэбит саха оҕотун быһытынан ханнык да ыарахан үлэттэн толлон турбата. Юра бас-тын булчут, балыксыт, повар этэ. Уопсайынан үлэтигэр барытыгар маастар этэ. Геолог быһытынан алмаһы көрдөһүнгэ 30 сыл ус-тата анардас «полеҕа» үлэлээн кэл-лэ. Ол сыралаах үлэтэ 1980 с. «Үлэҕэ килбиэни иһин» мэтээлинэн бэли-тэммитэ. Юрий Тимофеевич алма-ас туруукаларын арыһыга Ама-кинской экспедиция биһир сүрүн, опыттаах, билиилээх, эрэллээх үлэ-һигэ буола үүммүтэ. Коллективка улахан апаратытынан, убааста-былынан туһанара. Кини аата кас-та да Амакинской геолого-разве-дочнай экспедиция уонна «Якутск-геология» Вочуот киһигэлэригэр кирибэтэ. 1984 сыллаахха СГУ геоло-гическай факультетын кэтэхтэн үөрэнэн бүтэрбитэ.

Амакинка ветерана Юрий Ти-мофеевич кэргэнэ Галина Семено-вальын 2 оҕону олох кизэн аарты-гар үктэннэрдилэр. Уоллара Тимо-фей СГУ-ну ситиһиллээхтик бүтэрэн хайа инженерин идэтин ба-һылаан, билигин «Юбилейнай» ка-рьерга биригэдиридиэр, 2 өрөлөөх.

Ыам ыйын 21 күнүгэр таптала-лаах уолум, оҕобут, бырааппыт, убайбыт, аймахпыт Данилов Семен Михайлович Орто Халыма улууһу-гар кэргэн ылан, оҕо төрөтөн, дьиз-уот тэринэн, күө-дьяа ыал буолан, олох оҕостон дьон кэккэтинэн си-тиһиллээхтик үлэлиин-хамсыы сыл-дьан ууга бидьдэммит доҕорун бы-һыһырга сырдык тыһын толук ууран бу күн сириттэн суох буолбу-та биһир сылын туолар.

Дьылҕа хаан ыһааҕа кытаанаҕа сүрдээх ыарахан. Оҕобут олохун аналлаһын булунаан таптыыр кы-һыһаан эдэр киһи сиэринэн дьол-лоох, иллээх бэйлээхтик олоҕобут-тара баара ханна баарый.

Сэмэнчик оҕо эрдэҕиттэн дьонго сүрдээх эйэбэс, доҕоттору-гар аламаҕай сыһааннаах, кыра-

РЕДАКТОРЫ СОЛБ. Г. К. ЭВЕРСТОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт
культура, — 21496;
бухгалтерия — 21332;
факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632;
иллюстрация уонна реклама (секретариат),
редакционной издательской система —
21141

Төрийөн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива.
Маассабай информация средстволарын туһунаан РФ Сокуоннарын тутуһууку хонтуруоллуур
уонна регистрациилыыр РФ бачэкска Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистраци-
аламмыг нүөмэрэ — Я 0085.
Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэҕитин, дьизит аадырыһын чопчу ыйыг. Редакцияҕа кири-
бит суруктар төһөрүллүбэтэр. Автор этэрэ хаһыат санаатымын мэлдьи биһир буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной уул. 2.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талыһына уонна таһыһына «Эңсиэли»
хаһыат редакционнай-издательской
систематыгар.
Хаһыат Дьоккусайга «Сахаполиграфиз-
дат» НИПК бачээтэниэ, Орджоникидзе
уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бачээт. лисс.
Индексэ — 54889. Тираһа — 2524
Бачээкэ илии баттанна — 12:00 ч. 20.05. 2002
Сакааһын №-рэ — 61